

sua diuersa esset a lege moysi. **A** vno ideo semper
abstinere iubent saraceni. ne forte socij ex ebrietate
patefacerent ruinam populi. **Q**ue autem de paradiso
predicasti pretermittenda sunt. quia ratione probari
non possunt. **A**ia quippe separata a corpore & quattuor
elementis a se inuicem separatis non videtur homo his
rebus secularibus eo modo quo prius. **H**omines
autem tempore machometi sine scriptura sine lege. to-
tiusque boni preter militiam & aratrum insciji. luxuriam
appetentes. guleque dediti. facile sed voluntate sua
poterant ab eo suaderi. **S**i enim aliter faceret non eos
ad legem suam impelleret. **A**t vero post mortem il-
lius omnes discedere voluerunt a lege ipsius. **I**pse
namque dixerat corpus suum tercia die deferendum esse
ad celum. ut autem illum mendacem agnouerunt. & ca-
daver ferere viderunt. inhumato corpore maxima pa-
rore discesserunt. **A**lii vero quidam ex illius. x. so-
ciji habitari filius post mortem ipsius regnauit est
adeptus qui blande predicauit & callide gentes ad
credendum admonuit. eosque non bene machometi
sermonem intelligere dixit. **M**achometus inquit non
ante sepulturam illius videntibus hominibus ad
celum subleuaret. sed quod post sepulturam corporis ne-
scientibus cunctis hominibus ab angelis in celum de-
ferret. **V**nde quia non statim eum sepelierunt. idcirco
ferere incepit ut statim sepeliret. **H**ac igitur
causa gentem in errore pristino parum detinuit.
Quod igitur huic mendaci credere me hortaris cum o-
mibus eu fallacem inuenerim omnipotentis dei omnipotentis pie-
tatem ut me ab errore illius eruat & christi quam cepi
legem implere perficiat. **A**men.

Continencia vicesimiseptimi libri

Acesimiseptimus liber continet historiā
tantum. xx. annorum quibus impauit he-
ricus quintus & inter hec miracula
feretri sancte marie laudunensis et mi-
raculi sancti iacobi apostoli. **F**lores
que hugonis pisenfis. **S**ancti victoris canonici. **H**a-
bet autem capitula. cxviii.

De ipso herici quiti et carta caritatis. j.
De moribus abbatis stephani cisterciensis. ii.
De sancto hugone abbate clunacensi. iii.
De gratia eius apud romanos pontifices. iiii.
De miraculo eius & spiritu prophetie. v.
De tholosano episcopo per eum a penis liberato. vi.
De visione consolatoria quam pater henrici retulit
in capitulo. vii.
De transitu eiusdem abbatis. viii.
De reuelatione glorie eius post obitum. ix.
De reconciliatione inter imperatorem & papam. x.
De tribulationibus & mirabilibus illius temporis. xi.
De miraculo feretri sancte marie laudunensis. xii.
De his que facta sunt turonis. xiii.
De his que facta sunt carnoti. xiiii.
De his que facta sunt in itinere versus anglia. xv.
De his que facta sunt in transitu maris. xvi.
De his que facta sunt catuarie & wintonie. xvii.
Qualiter apud christi kerca susceptum est feretrum. xviii.
De miraculis ibidem ostensis. xix.
De his que facta sunt in ceteris anglie locis. xx.
Adhuc de eodem. xxi.
De beato bernhardo clareuallensi & bonis eius mi-
tibus. xxii.
De quibusdam incidentibus illius temporis. xxiii.
De fundatione cenobii clareuallis & abbate bern-
hardo. xxiiii.
De quibusdam actibus eiusdem abbatis. xxv.

De anhelmo laudunensi & prodigiis illius tem-
poris. xxvi.
Item de prodigiis & quibusdam alijs euentibus. xxvii.
De initio premonstratensis ordinis & patre no-
thbertho. xxviii.
De quibusdam circa premonstratenses in initio ge-
stis. xxix.
De libello miraculorum sancti iacobi a papa gela-
sio compilato. xxx.
De miraculis sancti iacobi apostoli. xxxi.
Adhuc de eodem. xxxii.
De eodem. xxxiii.
Item de eodem. xxxiiii.
De eodem. xxxv.
De eodem. xxxvi.
Adhuc de eodem. xxxvii.
Adhuc de eodem. xxxviii.
Item de eodem. xxxix.
Item de eodem. xl.
De vindicta celestini non seruantes festum san-
cti iacobi. xli.
De fundatione cenobii boneuallis & eius abbate
iohanne. xlii.
Qualiter northberthus premonstratensis factus est
archiepiscopus. xliii.
De miraculosa victoria christianorum ex sarace-
nis. xliiii.
De ceteris miraculis illius temporis. xlv.
Adhuc de eodem & morte herici imperatoris. xlii.
De magistro hugone pisenfis & scriptis eius. xlvii.
Documentum eius de oratione. xlviii.
De speciebus orationis. xlix.
De quibusdam psalmis qui non videntur ad ora-
tionem pertinere. l.
De scientia recte viuendi. li.
Qualiter homo se habere debeat ad proximos. lii.
Qualiter se habere debeat in seipso. liii.
De disciplina morum in generali. liiii.
De disciplina seruanda in habitu. lv.
Innectio contra illos qui de veste glorian-
tur. lvi.
De disciplina in gestu. lvii.
Adhuc de eodem. lviii.
De disciplina in sermone. lix.
Adhuc de eodem. lx.
De disciplina in cibo. lxi.
Adhuc de eodem. lxii.
De cognitione dei per creaturas. lxiii.
De compositione creaturarum. lxiiii.
De dispositione vel ordine earum. lxv.
De specie & qualitate earum. lxvi.
De sapientia dei in rerum creatione. lxvii.
De cognitione dei per motus creaturarum. lxviii.
Quid de mutari non possit localiter nec formaliter. lxix.
Quid deus alterari non possit. lxx.
Quid deus propter opera sapientiam non diligit se eodem
uerso. lxxi.
Qualiter proficere debet vita hominis ex contem-
platione. lxxii.
De duplici amore & spiritualibus mansionibus arce. lxxiii.
De arca intellectuali que constituitur in corde. lxxiiii.
De exitu actionis et cogitationis. lxxv.
De adaptatione exitus corui & columbe. lxxvi.
De seminatione & profectu arboris sapientie. lxxvii.
De illis qui ramos expandunt in altum & non in
latum. lxxviii.
De exercitio circumspectionis quod est in quattuor. lxxix.
De subdiuisione illorum quattuor. lxxx.

De flore & fructu arboris sapiencie	.lxxxi.
De edificatōe templi in corde hominis	.lxxxi.
De reuocatōe sponse ad sponsum	.lxxxi.
De illis q̄ in arca n̄ saluant̄ s̄ peunt	.lxxxi.
De p̄ opa restauratōis vniū cogitatōes distra	
cte p̄ opa vnitōis	.lxxxi.
De t̄pibz & q̄busdā arce expositōibus	.lxxxi.
De virtute caritatis q̄ fortis sit & cara	.lxxxi.
Adhuc de p̄mendatōe eiusdē	.lxxxi.
De p̄mendatōe laudis eiusdē	.lxxxi.
De meditacōe in scripturis & creaturis & mo	
ribus	.xc.
Adhuc de meditacōe in moribus	.xc.
De concordia iusticie & misericordie in filiis dei i	
carnatōe	.xcii.
De mundana cōsolatōe	.xcii.
De tribus bonis quibz placat̄ deus	.xcii.
De morali expositōe piscie sup̄ioris	.xc.
De amore ordinato & in ordinato	.xcvi.
De sapore & nutrimento verbi dei	.xcvii.
De humilitate qualiter d̄ficat̄ vel p̄ficat̄	.xcviii.
Exhortatō ad iudices vel p̄latos	.xcix.
De triplici visione & quaduplici vanitate	.c.
De casta et curiosa visibilia p̄emplacōe	.ci.
De occupacōe mētis in exterioribus	.cii.
De iactantia & vana leticia	.ciii.
Qualiter sapiencia attingit a fine vsqz ad finem for	
titer & dispoit omnia suauiter	.ciii.
De quaduplici ope in mundo	.cv.
De mutabilitate hominis circa tempora	.cvi.
Qualiter traditus est mundus hominū dispu	
tatōibus	.cvii.
Qualit̄ hō p̄ p̄cupiscentiā assilat̄ ē iumeto	.cviii.
De animo in vtrazqz fortuna p̄uerso	.cx.
Soliloquium hominis cum anima sua de rectitu	
dine amoris	.cx.
Qualiter anima possit ad verū amorē icitari	.cx.
Q̄ licet deus omnibus viuētibz temporalia cōmu	
niceat non tamen omnia similiter diligit	.cxii.
Q̄ multitudo dilectorum non minuit sed auget	
felicitatem singulorū	.cxiii.
De bonis que sponsus dilectis suis cōmuniter cō	
tulit	.cxiii.
De his quibus lapsos a miseria repauit	.cxv.
De his quibus specialiter vel singulariter animas	
intrauit	.cxvi.
Q̄ si deus animā diligit totam fedam multomagis	
iam ex p̄e mundatam	.cxvii.
De visitatōibus sponsi	.cxviii.

.I. De imperio henrici quinti & car
ta caritatis

Henrico imperatore mortuo
successit filius eius henricus
Anno domini .M. cviij. M̄
di vero .quintimillesimo .lxx.
& impauit ānis .xx. Dux au
tem henricus qui ab impato
re ad filium eius transiēs eū
contra patrē suū animauit
rat. & a filio ad patrē rediēs
pres filij debellauerat. mortuo impatore se vt reū
maiestatis filio regis reddidit. & ab eo captus cu
stodie traditus est. de qua tamen custodia ipse p̄ i
dustriam suam euasit. Sed ducatus eius datus est
godefrido comiti louanienſi. **Sigibertus.**
Anno henrici primo facta est carta caritatis a ste
phano abbate cisterciensi. & .xx. abbatibus auctori

tate sigilli apostolici confirmata. Ab illo ergo tēpe
reiecerunt ab ordine furcos & pellicias. stamina
& caputia & feminalia & pectina & coopetoria &
stramenta lectozū ac diuersa cibozū in refectorio
ferclā & sagimē & omnia que puritati regule ad
uersabant. Abdicauerūt etiā ecclesias. altaria. ob
latōes & decimas. & sepulturas alioz hominum
& furnos & molendia & villas & rusticos. quia
nec in vita sancti benedicti nec in eius regula lege
bant eundem sanctum huiusmodi possedisse. nec
feminas monasteriū eius intrasse. nec mortuas ibi
dem sepultas fuisse. excepta sorore sua sancta sco
lastica dicentes beatū benedictū p̄cepisse vt mo
nachus a secularibz actibus se faciat alienū. Deci
mas quoqz dicebāt a sanctis patribz in quattuor
p̄tiones distributas. Vnam scz ep̄o. alterā p̄sbite
ro vel clerico. terciā hospitibz ad illam ecclesiam
v̄enientibus seu viduis & infirmis. seu paupibus
alium victum non habentibz. quartā restaura
tōi ecclesie. Et quia in hoc op̄oto p̄sonā monachi
qui terras suas possidz. vnde & p̄ se & pecora sua
laborando viuunt non repiebant. Idcirco hoc ve
luti aliarū ius iniuste sibi vsurpare detrectabant.

.II. De moribus abbatu stephani ci
sterciensis.

Erat em̄ dictz abbas religionis paup̄a
tis & discipline regularis ardentissimus
amator & fidelissimus emulatoz. etiā an
teqz abbas fieret. **Helmandz** libro. xlviij.
Memini me audisse magistrū petz cantozē p̄sien
virum instissimū atqz doctissimū referētē de abba
te iusto stephano cisterciensi q̄ cum ei quadam die
nunciatū esset a suo cellerario nichil haberi in mo
nasterio vnde vel vna die illa fratrū paucitas su
stentari posset. respōdit. Sternite vobis duos asi
nos. qui cum strati fuissent. fecit secum ascendere
puersum suum. & iussit ei vt in quodaz vico panē
mendicaret hostiati ad op̄ fratrū. & ipse similiter
in alio faceret. Et postqz sic fecissent ad vnū locū
quem ei designauerat puenirēt. factum est ita. &
in loco p̄dicto sibi iam redeuntes obuiabant. Cuz
ecce abbas videt sacculū pueri multo pleniorē q̄
suam subridendo ait. Vbi mendicastis. vt vido
vos in crassiore palea collegistis q̄ ego. Vbi obse
cro collegistis. Quis vobis plus donauit. Respō
dit conuersus. Presbiter ille quē vos optime no
stis sacculū meum fere impleuit solus totum. Qd̄
audiens abbas igemuit et ait. Ve vobis. quare ibi
aliquid accepistis. Nesciebatis q̄ p̄sbiter ille ibi si
moniace ordinatus est. et quidquid accepit est le
pra et rapina. Viuit dominz. q̄ de omni qd̄ dedit
vobis nichil omnino gustabimz. Absit em̄ vt pec
catum illius p̄medamus et nobis incorpēmz. Con
uocatisqz pastoibz ouīū qui non longe erāt. totū
conuersi sacculum in sinus eorū euacuauit.

.III. De sancto hugone abbate cluniacē
Sigibertus

Et tempore obiit sanctus hugo cluniacē
sis abbas. cui successit pontz. **Ex ge**
stis eius **Hic hugo augustudunēs** idō
gena fuit. nobili genere patre dalma cō p̄sulari vi
ro bellicis rebus itento. Huius mater grauida cū
p̄tu grauius laboraret quendam sacerdotē religio
sum p̄ sui liberatōe et nasciturū salute missam ce
lebrazare exorauit. qui dum missarum solēnia atten
tius p̄zaret et in cōtemplacōe suspensus sup se
semet sustolleret. viderē ferē i calicē cui ardētius